

Het einde van de Grote Oorlog in Avelgem

Eind september 1918

Onder leiding van Koning Albert I, trekt de Legergroep Vlaanderen op om het Belgisch grondgebied te bevrijden. Voor onze streek, Zuid-West-Vlaanderen, is dit de taak van de Britse generaal Plumer, bevelhebber van het IIe Britse leger, geholpen door één Franse en twee Amerikaanse divisies.

Getuigen hiervan

Drie Britse begraafplaatsen (Heestert, Ingoogem en Vichte) met uitsluitend gesneuvelden van de laatste oktoberweken van 1918.

De talrijke Britse graven op de gemeentelijke begraafplaatsen langs de Scheldeoevers.

Het Victoria Cross, de hoogste Britse militaire onderscheiding voor betoonde, uitzonderlijke moed in oorlogstijd, wordt op korte tijd 3 keer toegekend voor verrichte heldendaden in de streek.

Rond 20 oktober 1918 beginnen de geallieerde legers aan de bevrijding van de streek tussen Leie en Schelde. Dit gaat niet zonder slag of stoot. De vijand biedt heftig weerstand en onze streek lijdt zwaar.

Geallieerden trekken op naar hun doel, de Schelde. Ze beschieten hierbij Avelgem en gebruiken, ondanks het verbod van Zijne Majesteit, ook gas. In een buurgemeente vallen op dat moment al 8 doden in één gezin.

De meeste bruggen over de Schelde zijn totaal vernietigd. De Mirabrug in Rugge is de laatste waarover de vijand zich kan terugtrekken. De Britten nemen die dan ook zwaar onder vuur. Maar het gehucht Rugge is niet ontruimd. De granaten kennen het verschil niet tussen bevolking en militairen ... burgerslachtoffers zijn het gevolg.

26 oktober 1918

Het 20e bataljon Durham Light Infantry bevrijdt onze gemeente. Maar het ergste moet nog komen.

De vijand trekt zich terug op de rechter Scheldeoever. Vanop de flanken van de Kluisberg schieten ze met alles wat voor handen is: explosieve granaten, gasgranaten ... allemaal door elkaar. Op enkele dagen tijd vuren ze om en bij de 500 gasgranaten af op Avelgem. Britse soldaten delen hier en daar gasmaskers uit, maar er zijn er veel te weinig. De bevolking weet niet wat hen overkomt.

Kinderen latere burgemeester Vansteenbrugge

Leopoldstraat

Kasteelstraat

Stasjon

In het bejaardenhuis sterven zowat 60 ouderen en enkele kloosterzusters door het gas. In een nabijgelegen kelder ondergaan nog eens meer dan 50 volwassenen en kinderen hetzelfde lot. Hele gezinnen zijn uitgeroeid. Onder hen de vrouw en de 5 jonge kinderen van de latere burgemeester.

Apotheker Daniel Vermandere kent de gevolgen van het gas. Hij helpt waar hij kan en brengt verschillende slachtoffers naar hospita- len in Kortrijk. Telkens keert hij terug om de gekwetste en getroffen burgers te helpen.

Onder leiding van Paul Cadbury, een Britse ambulancier, worden meer dan 100 getroffenen naar een medische post gebracht in de school O.L.V. Ter Engelen, beter gekend als 't Fort, in Kortrijk. Jammer genoeg sterven er 92 van hen. Op 28 oktober 1918 zijn er al 250 slachtoffers binnengebracht. Gedurende de tien daaropvolgende dagen sterven er 178, waarvan zeker 130 te wijten aan het gas.

3 november 1918

Een nieuw tragisch hoogtepunt. Een 6 uur aanhoudende artilleriebeschieting vanop de Kluisberg reduceert de kerk, de Kerkstraat en veel wonin- gen in de Kasteel- en Leopoldstraat tot puin ...

7 november 1918

Tussen het aanhou- dende leed door, sterft ook apotheker Daniel Vermandere in het ziekenhuis in Moeskroen, even- eens gepakt door het gas.

Daniel Vermandere

9 november 1918

Het geweld in Avelgem eindigt eindelijk.

11 november 1918

Wapenstilstand ... maar de stoet op elf novem- ber 1918 straalt vooral verdriet in plaats van vreugde uit. Nog tot begin 1919 sterven er men- sen aan de gevolgen van de gruwelijkheden. In totaal tellen we 273 overledenen. Ruim 7% van de bevolking is niet meer ... 3, 4, 5 tot zelfs 6 doden per gezin, zijn jammer genoeg geen uitzondering. Nabestaanden blijven ook vaak achter met slechtziende ogen en levenslange ademhalingsproblemen.

Bronnen en foto's:

- Korte beschouwing WOI in Avelgem - Michel Decru
- Politieke geschiedenis van Avelgem en andere merkwaardige feiten - Jules Lampole (red.) en Carlos Van Branteghem, m.m.v. Nadine Delesalle
- Johan Demeyere

V.U.: Tom Beunens, Ruggenkouterweg 8, 8580 Avelgem